

JAN DE MAESSCHALCK

**“t Is beter dat je
een depressie voelt
aankomen dan dat
ze je overvalt’**

COURTESY ZENO X GALLERY, ANTWERP

COURTESY ZENO X GALLERY, ANTWERP

Jan De Maesschalck (56) wijdt mij op een middag in Antwerpen in het donkerste zwart in: 'Je moet kraplak, een rood pigment, mengen met ftalagroen: dat zwart is veel zwarter en rijker dan het zwart dat kant-en-klaar in tubes te koop is.' Ik leer elke dag wel een kleinigheid bij. 'Het donkerste zwart zou – mijn hemel! – weleens onze eindbestemming kunnen zijn,' schiet het ineens door me heen, maar ik moet het heden over iets anders hebben: nog tot 5 juli stelt Jan De Maesschalck tentoon in Zeno X in Borgerhout.

Rudy Vandendaele / Foto's Diego Franssens

Aan vrijwel elk schilderij van Jan De Maesschalck kan ik, mocht ik er een werkbeurs voor krijgen of anderszins vergoed worden, een zelfverzonnen verhaal vastknopen; ik kan zo'n schilderij, nadat het een tijdje in mijn verbeelding heeft gegist, in taal omzetten, in een samenzwering van woorden, of in een gewiekste melange van blabla en bluf. Ik kan zijn schilderijen ook in een tijdsverloop omzetten – al verhalend kan ik ze in tekst langer laten duren dan het voor altijd vastgelegde ogenblik dat ze in wezen zijn. Maar schilderkunst gaat over iets anders: over vormen en kleuren en lichtval die de taal te buiten gaan, of te boven.

Nu we teenagers van een zekere leeftijd zijn, kunnen Jan en ik terugdenken aan een tijd die we ons altijd wel als gouden jaren zullen herinneren. Toen ontwierp hij covers voor Humo die mij en iedereen die mij lief is, altijd zijn bijgebleven: **Maurice De Wilde** met een gebarsten brillenglas en bejaarden die, in een grauwsluijer, bij het grof huisvuil waren gezet. 'Dat van die bejaarden was een idee van **Guy Mortier**,' zegt hij me. 'Hij belde me om elf uur 's avonds op, en de volgende ochtend moest ik die cover af hebben. En hij wás ook klaar.' *Those where the days of miracle and wonder.*

Beelden baren beelden, horen we te weten. Daarom vroeg

ik Jan De Maesschalck of hij me een soort moodboard kon mailen: beelden die niet van zijn hand zijn en toch iets zeggen over zijn picturale heeal. Er zat een zwart-witkiekje tussen van Jan als jongetje; hij zat op een tuinhok in het ouderlijke huis in Stekene; zijn oudste zus drukte af toen hij zich van de lens afkeerde. Achter hem liep een weg waarop in de jaren 60 nauwelijks verkeer te vrezon viel. In die tijd tekende en schilderde Jan al vaardig, aan de keukentafel.

Jan De Maesschalck «Na mijn tiende werd ik me er stilaan bewust van dat ik goed was in tekenen en schilderen. Maar ik was daar als kind nu ook weer niet constant mee bezig. Dat ►

► merk je misschien wel aan die foto waarop ik op het tuinhok zit. We woonden aan de rand van het dorp en ik trok vaak de wijde natuur in. Om er te dagdromen.»

HUMO Weet je nog waarover?

De Maesschalck «Mijn favoriete onderwerp was: 'Wat zal ik later worden? Kunstenaar?' Ik was al wel vertrouwd met het begrip 'kunstenaar'; het sprak me ook aan, want thuis zat ik vaak in kunstboeken te bladeren. Ik heb altijd al een nieuwsgierig oog gehad. Goed en gretig kijken was van jongs af aan belangrijk voor mij.»

HUMO Wat lees je nog meer af van de foto van het jongetje op het tuinhok?

De Maesschalck «De warme zomer. En geluk en verveling tegelijk. De landerigheid die voortvloeit uit de zomer die te lang duurt. Ik was niet erg sociaal en dan ook vaak in mijn eentje bezig. Nu ja, ik kon me wel bezighouden – dat dagdromen was daar een facet van. En ondertussen was ik wel gelukkig in die tijd. Wandelen in de natuur is wellicht mijn dierbaarste jeugdherinnering. Van de achterkant van onze tuin liep ik zó de velden in. Alleen of met een hond. Op een kwaai boer na – mijn hond zat blaffend achter zijn koeien aan – was er geen mens te kennen. Ik kende iedere struik, iedere boom, iedere greppel op mijn pad. Thuis maakten ze zich ook geen zorgen over mij als ik er weer eens op uit was getrokken. En op wandelingen in herfst en winter kon ik erg genieten van de invalende duisternis, als de kleuren wegtrekken.»

HUMO Heb je je ooit beroerd gevoeld in je jeugd?

De Maesschalck «Ja, zo rond mijn veertiende, vijftiende, toen het fout begon te gaan op de middelbare school. De mistroostigheid van die periode overvalt mij altijd weer als ik muziek van toen hoor: 'Papa Was a Rollin' Stone' van **The Temptations** is daar een mooi voorbeeld van.»

HUMO Die ruimtelijke duizeling van geluid: wat een prachtig nummer!

De Maesschalck «Dat voor mij altijd wel ambigu zal blijven. Maar goed, tijdens de kerstvakantie besliste ik om niet meer naar de Broederschool in Sint-Niklaas terug te gaan. Daar had ik lang over gepiekerd. Ik voelde me niet lekker, en ik wist wel zeker: 'Er klopt iets niet. Er is iets ernstigs aan de hand met mij.' Er was véél dat ik niet meer zag zitten in die periode – 't zal wel een depressie geweest zijn. Ik ben er in ieder geval voor naar de psychiater gegaan, maar dat heeft niet lang geduurd, want het boterde niet tussen ons. Ik bleef in die tijd ook in bed liggen. Ik zie m'n vader nog aan het voeteneinde van mijn bed verschijnen. Ik weet dat hij niet wist hoe hij het probleem moest oplossen, ook al was hij dan onderwijzer. Ik begriep hem ondertussen maar al te goed, want ik heb ook een zoon die het soms moeilijk heeft. Mijn vader werd niet boos. Voor hetzelfde geld had hij me een schop onder mijn kont kunnen geven, maar mijn ouders hebben mij toen heel goed opgevangen, ook al had ik ze dan voor een voldongen feit geplaast. Ze voelden ook wel dat het geen zin had om streng te reageren. Ik ben daarna twee trimesters thuisgebleven.»

HUMO Jij zat thuis in het besef dat je klasgenoten op school zaten. Hoe was dat?

De Maesschalck «Lastig, maar ik wist zo goed wat ik niet meer wilde: terug naar die school. Ik ging nog wel naar de jeugdbeweging. Daar vonden ze het heel vreemd dat ik niet meer naar school ging, maar ze hebben mijer nooit mee getreiterd. Ik weet dat mijn ex-klasgenoten mij 'overspannen'

noemden. Mijn vader had het liever over 'overgevoelig'. Ik hield niet van die term, want wat heeft hij te betekenen? En hoe trek je na hoe gevoelig iemand wel is, en wanneer is een mens té gevoelig? Als hij niet tegen de gebruikelijke hardheid kan? Ik weet niet eens of ik wel overgevoelig ben. 'Overgevoeligheid zit in de familie,' zei mijn vader. Hij moest mijn probleem een naam geven. Bij zintuiglijke overgevoeligheid kan ik me nog wel iets voorstellen: sommige muzikanten beweren dat ze meer horen dan andere mensen. Dat kan ik aannemen. Dat de ene beter of toch anders kijkt dan de andere, lijkt me ook plausibel, maar ik zou niet weten hoe je dat precies moet natrekken.»

HUMO Weet je ook waar je onbehagen van toen mee te maken had?

De Maesschalck «Ik was niet bestand tegen de permanente druk om te studeren en te presteren. Ik voelde ook aan dat die school helemaal niets met mij te maken had. Ik hoorde er niet thuis. Er was ongetwijfeld veel meer aan de hand dan een puberteitscrisis, en ik ben blij dat ik er zonder medicatie uit ben geraakt.»

HUMO Heb je extra veel getekend en geschilderd nadat je besloten had niet meer naar school terug te gaan?

De Maesschalck «Nee. Ik heb geen getormenteerde werken over mijn situatie gemaakt (*lachje*). Maar ik bleef ondertussen wel naar de plaatselijke kunstacademie gaan. Ik heb veel geleerd uit die periode: ik kan snel de symptomen van neerslachtigheid herkennen. 't Is beter dat je een depressie voelt aankomen dan dat ze je overvalt. Na die lange schoolloze periode kwam ik in de academie in Antwerpen te-

Jan De Maesschalck tekende tal van Humo-covers. 'Dat van die bejaarden was een idee van Guy Mortier. Hij belde me om elfuur 's avonds op, en de volgende ochtend moest ik die cover af hebben. En hij wás ook klaar.'

recht, in de kunsthumaniora. Een totaal vrijgevochten sfeer. Er zaten veel gasten die het in het gewone onderwijs niet gehaald hadden. Ik was er één van de jongsten van mijn klas. **Walter Van Beirendonck** zat in mijn jaar, en **Gene Bervoets**. Er ging een wereld voor me open, en ik voelde me er goed. 't Was natuurlijk ook een school waar grote ego's rondliepen, buitengewoon extraverte types, die luidruchtig de kunstenaar uithingen. Laat ik zeggen dat ik iets introverter was (*lachje*). Maar ik kon wel goed tekenen. En er waren ook leraren die dat opmerkten. Maar aan mijn opleiding bleek geen diploma, maar een getuigschrift vast te zitten. Ik wou na de middelbare school animatiefilm studeren bij **Raoul Servais**, maar met mijn getuigschrift kon dat niet. Op m'n negentiende ben ik dan maar gestopt met school en ik heb het op eigen houtje geprobeerd.

»Er was veel werkloosheid in de vroege jaren 80. Ik stempelde ook, maar op een

'Guy Mortier zag iets in mijn werk, en vanaf toen brak er een ander leven voor mij aan'

bepaald moment ben ik daar bewust mee opgehouden: de RVA stuurde me op banen af die ik toch nooit zou willen doen. Ik kreeg te horen: 'Als je uit de steun stapt, is er voor jou geen weg meer terug.' Dat kon me niet schelen, want ik wilde mezelf als kunstenaar aan het werk zetten.»

DEMAEGD VAN ZENO

HUMO Je hebt jarenlang als illustrator gewerkt. In de wereld van de hedendaagse kunst worden illustrators veeleer tot de kunstnijverheid dan tot de kunst gerekend. En dus niet voor vol aangezien.

De Maesschalck «Een onzinnig onderscheid, maar je hebt gelijk: het bestaat. Onnodig te zeggen dat er veel uitstekende tekenaars in de stripwereld zitten, en anders zijn er ook veel hedendaagse kunstenaars die uitstekend strips zouden kunnen tekenen: iemand als **Rinus Van de Velde** zou met zijn stijl prachtige graphic novels kunnen maken, maar hij heeft voor het schilderdoek gekozen, en voor grote formaten, waardoor hij moeiteloos tot de hedendaagse kunst wordt gere-

Een inspiratiebron: ontwerpster Charlotte Perriand in de Alpen. 'Die wijde broek: geweldig! Die lijkt bij haar vrijgevochtenheid te horen.'

kend. Het onderscheid tussen iemand die graphic novels maakt en een hedendaags kunstenaar wordt in geld uitgedrukt: een tekenaar van arbeidsintensieve graphic novels kan in het beste geval net leven van zijn werk, terwijl een beeldend kunstenaar van enige reonnmee toch veel makkelijker aan de kost komt.»

HUMO Jij zit al jaren bij Zeno X, een toonaangevende galerie, waar ook Tuymans en Borremans deel van uitmaken.

De Maesschalck «In 2002 zag Frank Demaegd van Zeno X mijn illustraties in een krant en vervolgens wilde hij een selectie van mijn werk in zijn galerie tonen. Die tentoonstelling was een succes, maar ik dacht: 'Dat doet Demaegd één keer en daarna nooit meer.' Maar we zijn sindsdien blijven samenwerken. Dat is zijn verdienste. Al waren er wel open aanmerkingen van andere kunstenaars binnen Zeno X, want een nieuwkomer bij die galerie was altijd hét onderwerp van gesprek: 'Een illustrator? Bij Zeno X? Wat zullen we nu krijgen?' Ik begrijp dat onderscheid niet, en ik zal het zeker nooit maken.»

HUMO Op een andere foto die je me gegeven hebt, bevindt een jonge vrouw zich in een ligstoel in een welige tuin – het is eindelijk zomer, en alles is rustig. Dit beeld lijkt op je picturale universum te preluderen.

De Maesschalck «'t Zijn beelden uit onze wilde tuin in de jaren 80. Die jonge vrouw is mijn vrouw. We waren even in de twintig toen die foto genomen werd. 't Zou nog tien jaar duren vooraleer er kinderen kwamen. In die tuin stond een immense hemelboom, de *ailanthus altissima*. Een boomsoort uit het Verre Oosten, die snel groeit. Die tuinkende ik al van mijn kindertijd, want mijn tante woonde toen in het bijbehorende huis. Vijftien jaar later zijn mijn vrouw en ik er gaan wonen. Die boom beheerste de tuin. Sommige takken hadden de diameter

'Ik was niet bestand tegen de permanente druk om te studeren en te presteren'

van een gemiddelde boom. Om je een idee van de omtrek van de stam te geven: er konden drie personen met gespreide armen omheen staan. In 2008 is hij omgewaaid – de stam bleek helemaal rot te zijn. Als je 's zomers naar zijn bladerdek keek, werd je een haast tropische sfeer gewaar. Of misschien wel iets paradijselijks. Dat bladerdek schermde het licht ook niet volledig af, zoals dat bij een beuk het geval is. Het filterde het zonlicht prachtig.

»Alles moest nog beginnen voor mij toen die foto's werden genomen. Tussen mijn twintigste en mijn dertigste heb ik van alles en niets gedaan: hier en daar een reclameopdrachtje, galerieën platlopen met mijn werk, tot in Amsterdam toe, meestal vergeefs... Ik maakte toen vooral fotocollages, heel ander werk dan later. Laat ik zeggen dat ik toen erg zoekende was. 't Was ook een tijd waarin we met veel minder centen konden rondkomen, wat niet wegneemt dat ik ook wel moeilijke periodes meegemaakt heb. Ik voelde dat mijn werk niet van de grond kwam. Toen onze eerste zoon op komst was, heb ik mijn stoute schoenen aangeetrokken en me bij Humo en dus bij Guy Mortier aangeboden. Hij zag iets in mijn werk, en vanaf toen brak er een ander leven voor mij aan. Het duurde niet lang of ik was gelanceerd als illustrator. Werken voor de pers moest altijd snel gaan, maar ik amuseerde me er wel mee.»

HUMO Voor de boekenbijlage van De Morgen heb je lang gevarieerd op het thema van aantrekkelijke vrouwen in combinatie met boeken. Zo'n afgebakend onderwerp lijkt me een goede oefening voor de

verbeelding. En variëren op een thema heeft ook iets meditatiefs.

De Maesschalck «Er kraaide geen haan naar op die redactie, zodat ik mocht doen wat ik wilde. Ik heb me altijd heel vrij gevoeld in die opdracht. Ik kreeg zo nu en dan te horen: 'Mooie tekening, maar 't is me een raadsel wat ze met boeken te maken heeft.' Tja, soms wás het ook een welbewust raadsel: waar zit de literatuur verborgen in deze tekening? Lezende mensen heb ik altijd een aantrekkelijk, haast dromerig beeld gevonden – alsof ze deels in een andere wereld vergleden zijn – en als die lezende mensen ook nog eens mooie vrouwen zijn, dan ben ik helemaal tevreden.»

HUMO Ik zou ze, mocht je om mijn nuanceringen zitten te springen, liever aantrekkelijke vrouwen noemen. Wegens het vermoeden dat er méér is dan alleen maar hun uiterlijk dat hen mooi maakt.

De Maesschalck «Ze zijn mijn type (*lachje*). En ook het licht om ze heen is aantrekkelijk.»

HUMO Je hebt me ook een foto van de modernistische ontwerpster Charlotte Perriand (1903 –1999) gemaild. Zij heeft de chaise longue van Le Corbusier mee vormgegeven. Op die foto, een bekend beeld, kijkt ze, van de rug af gezien, uit over de Alpen. Haar bovenlichaam is naakt. Ik begreep meteen dat zij het soort vrouw is dat tot jouw picturale universum behoort. Ze straalt, zoals meer vrouwen in je werk, onafhankelijkheid uit. Je kunt over ze denken: 'Ze redden het wel in hun eentje.'

De Maesschalck «Laat ik ►

► zeggen dat ik portretten maak van vrouwen die ik weleens zou willen ontmoeten, maar ze zijn niet louter een erotisch ideaalbeeld: ook het leven dat ze leiden is van belang. Tussen haakjes, ik vind de broek van **Charlotte Perriand** geweldig: een wijd, comfortabel model, dat bij haar vrijgevochtenheid lijkt te horen. En dan dat berglandschap: ik zou het willen schilderen, maar nog liever zou ik erin rondwandelen.» **HUMO 'Mooi' is niet meteen een kwaliteit in hedendaagse kunst. Het is er zelfs een loos begrip. Ik vind je schilderijen vaak mooi.**

De Maesschalck «Ik kan wel tegen 'mooi'. Ik ga ervan uit dat een goed schilderij altijd iets moois heeft, wat het voor de rest ook mag voorstellen.»

HUMO Ik denk nu aan 'Untitled (Tushino Moscow July 5, 2003)' uit 2007. Een vrouw met een gehavend gebit. Er zitten rare vlekken op haar linkerbovenarm. Is ze ziek? Is ze dronken?

De Maesschalck «Ze is dood – ik heb een lijk geschilderd. Die vlekken zijn mogelijk kogelgaten. Zij is een slachtoffer van een terreuraanslag op het vliegveld van Tushino nabij Moskou, tijdens een rockfestival, op 5 juli 2003. Dit schilderij is een detail van een persfoto waarop, in een geweldige ravage, nog meer lijken liggen. Haar blik trok mijn aandacht. Die heeft iets extatisch. Dat schilderij hangt in de collectie van de Zwitserse familie **Bollag-Rothschild**. Misschien zie ik het ooit nog eens terug.»

HUMO De oogopslag van de vrouw op 'Untitled (Waiting Room)', een meesterstuk, is erg sterk: iemand die zich instelt op slecht nieuws, denk ik dan.

De Maesschalck «Eén van mijn favoriete schilderijen. Het leek me een vrouw die je in een wachtkamer kunt tegenkomen, vandaar: 'Waiting Room'. Voor de rest weet ik niets van haar. Iemand zei me dat ze er onverzorgd uitziet.»

HUMO Dat lijkt me een

bepaald burgerlijke interpretatie. Wat denk je zelf van die vrouw?

De Maesschalck «Ik weet dat ik haar vlot heb geschilderd. Ik heb het in de laatste weken voor de tentoonstelling gemaakt. Ik ben vertrokken van een beeld dat ik op het internet had gevonden – iemand die ik niet ken. Haar grote handen zijn dan weer van iemand anders. Doordat ze in een donkere omgeving opgaat, léés je haar figuur wel, maar je ziet het niet.»

HUMO 't Is dus mogelijk dat iemand zich in jouw schilderijen herkent.

De Maesschalck «Dat is al gebeurd. Bij mijn vorige tentoonstelling wees een vrouw één van mijn portretten aan en zei: 'Dat ben ik.' En het klopte nog ook. Ik had haar uit een groepsfoto van een klas van een academie geïsoleerd.»

HUMO Je vertrekt vaak van foto's, of van onderdelen van foto's. Hoe gericht is zo'n verzameling? Zit er een systeem in?

De Maesschalck «Mijn enige norm is: 'Daar ga ik later misschien iets mee doen.' Er zijn foto's die ik fantastisch vind, maar waar ik niets mee kan beginnen, zoals die foto van Charlotte Perriand: ik kan als schilder namelijk niets aan de perfectie van dat beeld toevoegen. Ik zoek eigenlijk foto's die ik als het ware kan sturen. Vroeger vernietigde ik de foto's die aan mijn werk ten grondslag lagen, maar nu

Jan De Maesschalck, nog tot 5 juli in Zeno X Gallery, Antwerpen

Jan De Maesschalck, '2005-2014', uitgeverij Hannibal

'De weduwe van Wolkers wilde geen borsten op de cover van 'Turks fruit'. Jan was een billenman geweest'

bewaar ik ze: misschien komt daar ooit nog eens een boekje van.»

HUMO Je stuurde mij ook een setfoto van 'Identificazione di una donna' van Michelangelo Antonioni.

De Maesschalck «Daarmee wou ik aangeven dat film belangrijk is in mijn werk. Ik ben opgegroeid met film, vooral met de Europese cinema. Ik begreep de films van **Antonioni** niet, maar ik keek er wel graag naar. Je ziet op die foto hoe Antonioni zelf het zonlicht afschermt voor de camera, en ik benijd hem om de totale beheersing van zijn medium: hij is bezig met het licht, met zijn acteurs, met het verhaal, met alles tegelijk. Stills zijn ook een belangrijke bron van mijn werk: het vrouwenportret dat op de cover van mijn boek staat, is oorspronkelijk een beeld uit een stille film. Die vrouw heet **Nadia Khodossievitsj**. Later werd ze de echtgenote van de Franse schilder **Fernand Léger**.»

HUMO Op je tentoonstelling bij Zeno X hangen twee schilderijen die veel-er seksueel dan erotisch

zijn. Ze maken vormelijk en inhoudelijk ook een bottere indruk dan de rest van je werk, alsof je er een grof effect mee wilde sorteren. In 'Untitled (Cadzand)' staat een bukkende vrouw die, op haar mannenhorloge na, naakt is: wij, de argeloze toeschouwers, zien haar derrière en haar vagina: een stereotiepe pornografische pose. Het andere schilderij behelst een pront borstenpaar in close-up. Het gezicht van de bezitster is niet te zien. **De Maesschalck** «Die borsten vind ik minder brutaal. En wat die pornopose betreft: het is er één van jaren geleden.»

COURTESY ZENO X GALLERY, ANTWERP

'Ik ben opgegroeid met de Europese cinema. Antonioni benijd ik om de totale beheersing van zijn medium. Hij is bezig met het licht, met zijn acteurs, met het verhaal, met alles tegelijk.'

HUMO Vintage, maar evengoed van alle tijden.

De Maesschalck «Jaren 70 of zo. Een beeld uit een anonieme advertentie in een oud seksblaadje dat altijd in mijn archiefmappen is blijven zitten. Ik woon vlak bij Hulst, een Nederlandse grensplek waar ooit de eerste seksshops verzezen. Maar weet je wat ik nog het belangrijkste vind op dat schilderij? Het prikkende helmgras.

»Die borsten zijn een ander verhaal: dat is een geweigerde tekening voor een boekomslag voor 'Turks fruit' van Jan Wolkers, uitgegeven in een serie Nederlandse klasiëkers die via de Volkskrant werden aangeboden. De erven Wolkers hebben zich tegen mijn tekening gekant: **Karina Wolkers**, de weduwe van de schrijver, had een mail naar de uitgeverij gestuurd waarin ze schreef dat wijlen haar echtgenoot een billenman was.»

HUMO Zij kon het weten.

De Maesschalck «Daar kon ik dan ook niets tegen inbrengen. Ik zat vast. Heel jammer. Die tekening is onbeschaamd en onschuldig tegelijk, en dat was 'Turks fruit' volgens mij

'Goed kunnen tekenen is lang niet meer voldoende, van een kunstenaar wordt nu ook een verhaal bij zijn werk verwacht'

ook. Ik vond dan ook dat ik de sfeer van dat boek recht had gedaan. Ik was boos dat mijn tekening geweigerd was, maar ik kon mevrouw Wolkers niet overtuigen.»

HUMO Is het plezier dat je aan tekenen en schilderen beleeft in de loop der jaren veranderd?

De Maesschalck «Ik ken meer truken van de foor, en dat bedoel ik niet negatief. In technisch opzicht kan ik uit veel meer mogelijkheden putten dan vroeger. Ik ben ook steeds minder bang om aan een schilderij te beginnen, wat het werken op zich al aangenamer maakt. Willens nilens behoort ik tot de fijnschilders, die zeer gedetailleerd en met een bijna fotografische precisie werken – **Anton Corbijn** zei me dat mijn werk hem aan analoge fotografie deed denken, wat ik een compliment vond. Ik zou bijna zeggen: schilderkunstige precisie is mijn aard. Ik begrijp anders wel dat schilders zich soms verzetten tegen hun technische bagage, en dat zij, als ze de indruk krijgen dat ze wegens hun technische beheersing in een al te stabiele, al te comfortabele positie zitten, naar een tabula rasa gaan verlangen.»

HUMO Is het jou al overkomen?

De Maesschalck «Nog niet. Ik ben voorzichtig, maar ik acht het toch mogelijk dat ik op een bepaalde leeftijd zeg: 'En nu gooi ik al mijn bagage overboord.' Als ik onder het schilderen voel dat ik juist zit, word ik erg behoedzaam. Ik zag **Lucian Freud** aan het werk in een documentaire. Onder het schilderen mompelde hij

voortdurend 'It's OK' of 'It's not OK'. Ik zag wel iets in die permanente afweging. Toen ik die vrouw van 'Waiting Room' aan het schilderen was, voelde ik wel dat ik iets goeds aan het maken was, maar ik dacht voortdurend: 'Ik kan het elk ogenblik verknallen.'»

HUMO Werkt dat niet verlamdend?

De Maesschalck «Het maakt me vooral attent. In zulke omstandigheden moet je een schilderij ook kunnen laten rusten – je moet op tijd zeggen: 'Voor vandaag hou ik ermee op.'»

BLUES IN DE VERF

HUMO Herman Brusselmans is een dwangmatig schrijver. Ik durf te veronderstellen dat er ook dwangmatige beeldende kunstenaars bestaan. Hoe lang kun jij het zonder tekenen of schilderen stellen?

De Maesschalck «Op reis tekenen of schilderen ik nooit, maar na gemiddeld anderhalve week vakantie begin ik het te missen. Mijn katholieke opvoeding zorgt er wellicht nog steeds voor dat ik aan het werk blijf. Maar als ik aan het begin van een werkdag voel dat het niet goed gaat, durf ik nu toch al te zeggen: 'Vandaag dan maar niet. Het lukt toch niet. Laat ik vandaag maar iets anders doen: mijn atelier opruimen, mischien.' 't Gebeurt ook dat ik heel kritisch opsta, zo van: 'Alles wat ik doe, stelt niets voor of is tot mislukken gedoemd.' Dan sla ik ook een werkdag over. Naarmate ik ouder word, herken ik zulke dagen sneller. 't Gaat dus vaker van: 'Morgen

zien we wel weer.' Soms kom ik vast te zitten in een schilderij. Dat was het geval met die distelachtige plant die op de uitnodiging van mijn tentoonstelling staat. Een voor mij ontypisch schilderij, overigens. Ik had een probleem met de achtergrond ervan. Er schortte iets aan, maar ik maar niet de vinger op kon leggen. De oplossing schoot me te binnen toen ik van de carwash gebruikmaakte: ik zag de draaibewegingen van die donkere rolborstels, en op slag wist ik dat de achtergrond van mijn schilderij donker moest zijn. Van zulke toevalligheden hangt het soms af. Sommige schilderijen moet je de tijd geven.»

HUMO Waar denk je dat je werk eigenlijk over gaat, als je het probeert te overzien?

De Maesschalck «Licht zal wel mijn fundamentele onderwerp zijn. En mijn inhoud, die ik moeilijk in woorden kan uitdrukken, zal wel het resultaat zijn van nagenoeg een leven lang beeldend kijken: ondertussen kan ik een soort innerlijk archief raadplegen, waarin ik herinneringen aan beelden heb opgeslagen, niet zelden foto's of filmbeelden. En ik vind ook dat er muziek in mijn werk zit: blues en jazz, mineurakkoorden, *blue notes*.»

HUMO Ben je tevreden over het leven dat je nu leidt?

De Maesschalck «Ja. Mijn oudste zoon is ook met tekenen bezig: 't zal niet makkelijk zijn om er zijn beroep van te maken, nog moeilijker dan toen ik jong was, denk ik. Hij heeft aan de academie in Gent gestudeerd, maar dat lukte niet omdat, vermoed ik, zijn discours te zwak was. Het verhaal dat je bij je werk moet verkopen, is in de hedendaagse kunst van groot belang. Zo'n discours wordt ook van een hedendaagse kunstenaar verwacht, en goed kunnen tekenen is tegenwoordig lang niet meer voldoende. Maar goed, mijn zoon is nog jong: 26. Voor mij moest toen ook nog alles beginnen.» **H**